

ŪDENSSAIMNIECĪBAS UN SILTUMAPGĀDES PAKALPOJUMU ORGANIZĒŠANAS JURIDISKĀS PROBLĒMAS PAŠVALDĪBĀS

LEGAL PROBLEMS OF ORGANISING WATER MANAGEMENT AND HEAT SUPPLY MANAGEMENT SERVICES IN LOCAL GOVERNMENTS

Roberts Kokins, Bc. iur.

Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes
maģistra studiju programmas "Tiesību zinātne" 1. kursa students

Summary

One of the autonomous functions of local governments is to organise water management and heat supply management services. These services local governments are organising in three ways. Most often, the services are organised by capital company of local governments. The author discusses the ways of organisation, the types of contracts by which the organisation is carried out, certain aspects of the separation of public and private law, as well as certain aspects of subjective rights.

Atslēgvārdi: pašvaldības, autonomās funkcijas, ūdenssaimniecības un siltumapgādes pakalpojumi

Keywords: local governments, autonomous functions, water management and heat supply management services

Ievads

Ūdenssaimniecības un siltumapgādes pakalpojumi ir ikkatra cilvēka ikdienas būtiska sastāvdaļa, kas nodrošina kā pamatvajadzības, tā arī mūsu ērtības. Minēto pakalpojumu organizēšana ir viena no pašvaldību autonomajām funkcijām, kas noteikta Pašvaldību likumā¹. Rakstā tiek aplūkoti atsevišķi šo svarīgo pakalpojumu organizēšanas juridiskie aspekti pašvaldībās. Tā, piemēram, rakstā tiek apskatīti minēto pakalpojumu organizēšanas veidi pašvaldībās, līgumu veidi, uz kuriem pamatojoties pašvaldībās pakalpojumi tiek organizēti, publisko un privāto tiesību nošķiršanas aspekti, kā arī subjektīvo tiesību jautājumi.

¹ Pašvaldību likums: LV likums. Pieņemts 20.10.2022. [aplūkots 16.03.2025.]

1. Organizēšanas veidi

Termins “organizēt” ir nošķirams no citiem līdzīgiem terminiem, kas mēdz tikt lietoti tieši autonomo funkciju tvērumos (piemēram, veicināt, gādāt, nodrošināt). Ar terminu “organizēt” saprotama tieši “organizatorisku darbību veikšana, lai attiecīgs pakalpojums būtu pieejams iedzīvotājiem, taču tas neizslēdz arī pakalpojuma sniegšanu (funkcijas izpildi) no pašas pašvaldības puses”².

Ūdenssaimniecības un siltumapgādes pakalpojumus iespējams organizēt trīs veidos: 1) pašvaldībai pašai uzņemoties rūpes par uzdevumu izpildi jeb darot to pašai saviem spēkiem; 2) uzdodot pakalpojumu veikšanu pašvaldības kapitālsabiedrībai vai 3) nolīgšot pakalpojumu veikšanai privātu kapitālsabiedrību.³

Dr. iur. Jānis Neimanis norādījis: “Pašvaldība var izvēlēties, kādā veidā tā konkrēto funkciju pildīs – izveidos tam attiecīgu iestādi, pašvaldības kapitālsabiedrību vai atsevišķu uzdevumu veikšanu deleģēs vai iegādāsies no privātpersonas.”⁴

Judikatūrā par organizēšanas veidiem sniegta arī šāda norāde: “Vispārīgi pašvaldība ar publiski tiesiskas funkcijas īstenošanu saistītu uzdevumu (pakalpojumu) izpildi var organizēt vairākos veidos: pašvaldībai ir iespējams nodrošināt pakalpojuma sniegšanu pašai ar saviem resursiem, sadarbībā ar kādu citu publisko tiesību subjektu vai arī uzticēt attiecīgo uzdevumu īstenošanu privātpersonai.”⁵

Minētie trīs organizēšanas veidi pētījuma rezultātā arī faktiski fiksēti kā praksē sastopamie pakalpojumu organizēšanas veidi. Visvairāk pašvaldībās novērotais ūdenssaimniecības pakalpojumu un siltumapgādes pakalpojumu organizēšanas veids ir, pašvaldībai uzdodot pakalpojumu veikšanu pašvaldības kapitālsabiedrībai. Tam krietni mazākā apjomā seko pārējie pakalpojumu organizēšanas veidi.

Proti, otrais visvairāk sastopamais veids ir pakalpojumu organizēšana, nolīgšot privātu kapitālsabiedrību, kam seko vismazāk sastopamākais organizēšanas veids – pašvaldība pati organizē šos pakalpojumus, t. i., nodrošina to sniegšanu pati saviem spēkiem (sk. 1. tabulu).

1. tabula. **Siltumapgādes un ūdenssaimniecības pakalpojumu organizēšanas veidi pašvaldībās**

Nr. p. k.	Organizēšanas veids	Pašvaldību skaits
1.	Pašvaldības kapitālsabiedrība	42 no 43
2.	Privāta kapitālsabiedrība	8 no 43
3.	Pašvaldība pati	6 no 43

² Likumprojekta “Pašvaldībulikums” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija). Pieejams: <https://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS13.nsf/0/B6E6044742C8DEF8C2258699003FE189?OpenDocument> [aplūkots 16.03.2025.]

³ Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 20.06.2018. spriedums lietā Nr. SKA-170/2018, 10. punkts. Pieejams: <https://www.at.gov.lv/downloadlawfile/5491> [aplūkots 16.03.2025.]

⁴ Neimanis J. Pašvaldību tiesības. Grām.: Publiskās tiesības. Ievads. Sagatavojis autoru kolektīvs I. Ziemeles un S. Osipovas zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2024, 755. lpp.

⁵ Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 10.07.2020. spriedums lietā Nr. SKA-323/2020, 10. punkts. Pieejams: <https://www.at.gov.lv/downloadlawfile/6642> [aplūkots 16.03.2025.]

Minētie organizēšanas veidi var pārklāties – vienā pašvaldībā pakalpojumi var tikt organizēti, gan uzdodot to veikt pašvaldības kapitālsabiedrībai, gan pašai pašvaldībai uzturēties to. Piemēram, pašvaldības pilsētas centrā pakalpojumi var tikt organizēti ar pašvaldības kapitālsabiedrības palīdzību, savukārt atsevišķos pagastos to var veikt pati pašvaldība. Tas gan nav nekas neierasts – šāda pārklāšanās kā tehnisku, tā ekonomisku apsvērumu dēļ ir sastopama vairākās pašvaldībās.

2. Līgumu veidi

Visbiežāk siltumapgādes un ūdenssaimniecības pakalpojumu organizēšanai izmantotais organizēšanas veids ir, kad pakalpojumu nodrošināšanu uzdod veikt pašvaldības kapitālsabiedrībai. Šādā veidā pakalpojumi tiek organizēti četrdesmit divās no četrdesmit trim pašvaldībām. Izpētot faktisko situāciju pašvaldībās, secināms, ka praksē pašvaldībās sastopami četri veidi, kā pašvaldības uzdod nodrošināt pakalpojumus pašvaldību kapitālsabiedrībām. Tie ir: 1) slēdzot pilnvarojuma līgumu; 2) slēdzot deleģēšanas līgumu; 3) slēdzot pakalpojumu līgumu vai 4) slēdzot līgumu par sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu un līgumu par sabiedrisko siltumapgādes pakalpojumu sniegšanu (sk. 2. tabulu).

Autora ieskatā, uzmanība konkrēti vēršama uz divu līgumu veidiem: 1) deleģēšanas līgumiem un 2) līgumiem par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu, kuri iedalās pēc pakalpojuma veida, t. i., siltumapgādes un ūdenssaimniecības pakalpojumu līgumos. Praksē sastopamie pilnvarojuma līgumi un pakalpojuma līgumi to saturu dēļ faktiski uzskatāmi par līgumiem par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu, jo arī tie paredz tiesības kapitālsabiedrībai sniegt attiecīgos pakalpojumus. Šo divu līgumu būtība saturiski pēc savas būtības nav izteikti atšķirīga un ir vērsta uz to pašu mērķi.

Izpētot faktisko situāciju ar līgumiem pašvaldībās no deleģēšanas līgumu un līgumu par sabiedrisko (ūdenssaimniecības / siltumapgādes) pakalpojumu sniegšanu skatpunkta, konstatējams, ka pašvaldības pakalpojumu sniegšanu pašvaldību kapitālsabiedrībām vairumā gadījumu uzdod veikt tieši ar sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas līgumu starpniecību, bet krietni mazāk ir sastopami deleģēšanas līgumi. Viens no iemesliem, kādēļ deleģēšanas līgumi ir sastopami arvien mazāk, meklējams Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (šobrīd – Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija) vadlīnijās, kurās norādīts uz to, ka tiesiskais regulējums paredz nevis deleģēšanas līgumu slēgšanu, bet gan līguma slēgšanu par

2. tabula. Līgumu veidi, ar kādiem pašvaldību kapitālsabiedrībām uzdod nodrošināt pakalpojumu sniegšanu

Nr. p. k.	Līguma veids	Pašvaldību skaits
1.	Pilnvarojuma līgums	3
2.	Deleģēšanas līgums	7
3.	Pakalpojuma līgums	2
4.	Līgums par sabiedrisko (ūdenssaimniecības / siltumapgādes) pakalpojumu sniegšanu	34

sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu konkrētajā jomā.⁶ Arī praksē par to ir bijušas zināmas neskaidrības – situācijā, kur pašvaldība vēlējas pagarināt deleģēšanas līgumu ar pašvaldības kapitālsabiedrību par siltumapgādes pakalpojumu sniegšanu, ministrija norādīja, ka tiesiskais regulējums neparedz deleģēšanas līguma noslēgšanu un tam korekti atbilst vien sabiedrisko pakalpojumu līgums. Attiecīgajā situācijā pašvaldības dome atcēla iepriekšējo domes lēmumu par deleģēšanas līguma pagarināšanu un lēma par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas līguma slēgšanu. Minētajā domes lēmumā gan norādīts uz interesantu aspektu, proti, ka vēl 2015. gada decembrī pausts pretējs viedoklis, norādot, ka par siltumapgādi slēdzams tieši deleģēšanas līgums.⁷

Autors uzskata, ka šiem pakalpojumiem būtu slēdzams sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas līgums, nevis deleģēšanas līgums. Sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas līgums saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma⁸ 12. panta trešo daļu, Ūdenssaimniecības pakalpojumu likuma⁹ 6. panta pirmo daļu un arī minētajām vadlīnijām būtu uzskatāms par atsevišķu publisko tiesību līguma veidu. Deleģēšanas līguma priekšmets ir pārvaldes uzdevums, savukārt sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas līguma priekšmets aptver organizatoriskus un saimnieciskus aspektus. Piemēram, līgumu slēgšana un dokumentu noformēšana pakalpojumu sniegšanai nav pārvaldes uzdevumi, bet ir vien saistīti ar funkcijas izpildes nodrošināšanu. Tieši šo iemeslu dēļ būtu uzskatāms, ka sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas līgums pastāv kā atsevišķs līgums un ir nošķirams no deleģēšanas līguma. Sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas līgums pats par sevi ir vērsts tieši uz pakalpojumu sniegšanu, un tieši pakalpojumu sniegšana būtu uzskatāma par šī līguma veida specifisko būtību. Sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas līgumos ir ietverti konkrēti punkti par to, ka pakalpojumu sniedzējs slēdz līgumus ar pakalpojumu lietotājiem par konkrēto pakalpojumu sniegšanu.¹⁰ Tīkmēr deleģēšanas līgumos vispārīgi tiek nodoti vien no autonomās funkcijas izrietoši pārvaldes uzdevumi.

3. Publisko un privāto tiesību jomu nošķiršana

Publisko tiesību un privāto tiesību jomu nošķiršanai izmantojama divpakāpju teorija. Par šo teoriju norādīts, ka tās “pirmajā pakāpē pašvaldība lemj, vai iedzīvotājiem tiks nodrošināta pieeja pakalpojumiem. Minētajā gadījumā pašvaldības rīcība ir publiski tiesiska. Savukārt otrajā pakāpē tiek risināts jautājums, kā pakalpojumi tiks sniegti. Šajā gadījumā rīcība var būt publiski tiesiska vai privāttiesiska”¹¹.

⁶ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Vadlīnijas: pārvaldes uzdevumu deleģēšana pašvaldībās, 8.–9. lpp. [21.12.2020. red.] Pieejams: <https://www.varam.gov.lv/lv/media/5849/download?attachment> [aplūkots 22.03.2025.]

⁷ Sk.: 22.12.2022. Ādažu novada domes lēmums Nr. 273 “Par sabiedrisko pakalpojumu līgumu slēgšanu ar pašvaldības kapitālsabiedrību SIA “Ādažu Namsaimnieks”. Pieejams: <https://www.adazunovads.lv/lv/media/123/download?attachment> [aplūkots 22.03.2025.]

⁸ Valsts pārvaldes iekārtas likums: LV likums. Pieņemts 06.06.2002. [22.03.2025.]

⁹ Ūdenssaimniecības pakalpojumu likums: LV likums. Pieņemts: 18.06.2015. [22.03.2025.]

¹⁰ Sk., piem.: 01.09.2016. pakalpojumu līgums par sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu starp Tukuma novada domi un SIA “Tukuma ūdens”, 1.3. punkts. Pieejams: <https://www.tukums.lv/lv/media/39879/download?attachment> [aplūkots 22.03.2025.]

¹¹ Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 16.02.2009. spriedums lietā Nr. SKA-16/2009, 13. punkts. Pieejams: <https://www.at.gov.lv/downloadlawfile/4795> [aplūkots 22.03.2025.]

Lai arī kāds būtu pašvaldības izvēlētais pakalpojumu organizēšanas veids (pašvaldībai uzdodot pakalpojumu veikšanu pašvaldības kapitālsabiedrībai, nolīgšot privātu kapitālsabiedrību vai pašvaldībai pašai organizējot šos pakalpojumus, t. i., nodrošinot to sniegšanu pašai saviem spēkiem), attiecības starp pakalpojumu sniedzēju un lietotāju būtu uzskatāmas par privāttiesiskām. Uz to norāda, piemēram, likuma “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 32. panta trešajā daļā noteiktais, ka “sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam un lietotājam ir tiesības strīdu risināt tiesā Civilprocesa likumā¹² noteiktajā kārtībā, nevēršoties regulatorā ar iesniegumu par strīda izskatīšanu”¹³. Līdz ar to var piekrist *Dr. iur.* Edvīna Danovska izteiktajam, ka divpakāpju teorija nebūtu vairs piemērojama sabiedrisko ūdenssaimniecības un siltumapgādes pakalpojumu sniegšanas tvērumā.¹⁴

Sākotnēji tiesību jomas nošķirtas, izmantojot divpakāpju teoriju, kas aizgūta no Vācijas tiesību sistēmas, tomēr pēc grozījumiem likumā “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” un tiesu prakses attīstības tā vairs nav lietojama pakalpojumu sniegšanas jomā. Tiesu praksē atzīts, ka viens no nošķiršanas jautājumiem ir par pakalpojumu sniegšanas kvalitāti. Autora ieskatā, autonomās funkcijas izpildes kvalitāte vien nevarētu būt uzskatāma par tiesību jomu nošķiršanas kritēriju vai tā elementu un šīs pieejas izmantošana būtu pilnvērtīgāk jāpamato, vispirms sniedzot skaidrojumu par kvalitātes kā kritērija elementu un tā robežu noteikšanu. Autonomās funkcijas tvērumā ir konstatējama gan publisko tiesību, gan privāto tiesību joma. Pašvaldības darbības publisko tiesību jomā būtu fiksējamas tad, kad pašvaldība nepilda autonomo funkciju vispār vai arī tās izpildījums ir tāds, kur personai faktiskā situācijā būtu atzīstams, ka funkcija netiek pildīta (atzīstams, ka siltumapgādes un ūdenssaimniecības pakalpojumi netiek organizēti). Pašvaldības darbības privāto tiesību jomā savukārt būtu fiksējamas tad, kad pašvaldība vispārīgi organizē siltumapgādes un ūdenssaimniecības pakalpojumus, taču to sniegšanas kvalitāte kaut kādā veidā nav apmierinoša.

4. Subjektīvās tiesības

Privātpersonu subjektīvās tiesības izriet no objektīvajām tiesībām un sniedz iespēju personai no valsts pārvaldes pieprasīt darbību izpildi vai atturēties no kādu darbību izpildes.¹⁵ Lai noskaidrotu privātpersonas subjektīvo tiesību esību, nepieciešams rast pozitīvu atbildi uz diviem jautājumiem: 1) vai valsts pārvaldei ir no tiesību normas izrietošs pienākums veikt kādu darbību un 2) vai tiesību norma, kas nosaka šo pienākumu, aizsargā arī noteiktas personas individuālās intereses.¹⁶

No objektīvajām tiesībām jeb tiesību normas (likuma “Par pašvaldībām”¹⁷ 15. panta pirmās daļas 1. punkta, Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 1. punkta)

¹² Civilprocesa likums: LV likums. Pieņemts: 14.10.1998. [22.03.2025.]

¹³ Likums “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem”: LV likums. Pieņemts 19.10.2000. [22.03.2025.]

¹⁴ Danovskis E. Publisko un privāto tiesību dalījuma nozīme un piemērošanas problēmas Latvijā. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2015, 198.–199. lpp.

¹⁵ Briede J., Danovskis E., Kovaļevska A. Administratīvās tiesības. Mācību grāmata. Otrais izdevums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2021, 36. lpp.

¹⁶ Horns N. Ievads tiesību zinātnē un tiesību filosofijā. Likums un Tiesības, 1999, Nr. 3, 37. lpp.

¹⁷ Likums “Par pašvaldībām”. Pieņemts 19.05.1994. [31.12.2022. red.]

pašvaldībai izriet pienākums organizēt siltumapgādes un ūdenssaimniecības pakalpojumus. Līdz ar to konstatējams, ka atbilde uz pirmo jautājumu ir pozitīva – saskaņā ar minētajām normām pašvaldībai ir pienākums organizēt šos pakalpojumus.

Minētās tiesību normas, kas nosaka pašvaldībai šo pienākumu, gan neaizsargā noteiktu personu individuālās intereses, proti, pienākuma izpildes rezultātā labumu gūst individuāli nenoteikts personu loks.¹⁸ Siltumapgādes un ūdenssaimniecības pakalpojumu organizēšana nodrošina iedzīvotāju kopējās intereses un tiek veikta visas sabiedrības labā. Tādēļ būtu atzīstams, ka atbilde uz otro jautājumu ir negatīva. Ņemot vērā, ka uz kaut vienu jautājumu ir fiksējama noliedzoša atbilde, pirmšķietami caur šo divu jautājumu skatījumu privātpersonai nebūtu atzīstamas subjektīvās tiesības.

Pieņemot, ka privātpersonai varētu pastāvēt šādas subjektīvās tiesības prasīt vispārēju pakalpojumu organizēšanu, vērā jāņem dažādi tās ietekmējoši aspekti. Vispirms jau privātpersonas subjektīvās tiesības aplūkojamas no šāda jautājuma skatpunkta – vai privātpersonai būtu subjektīvas tiesības uz konkrētu veidu, kādā pašvaldībai organizēt siltumapgādes un ūdenssaimniecības pakalpojumus. Pašvaldībai ir izvēle, kuru vai kurus organizēšanas veidus tā izvēlēsies, proti, tiesību normas pašvaldībai paredz rīcības brīvību, izvēloties pakalpojumu organizēšanas veidu.¹⁹ Ņemot vērā, ka tiesību norma piešķir pašvaldībai rīcības brīvību, tad personai nav subjektīvu tiesību pieprasīt konkrētu organizēšanas veidu.²⁰ Pašvaldībai gan būtu jāraugās, lai netiktu pieļautas kļūdas rīcības brīvības izmantošanā – rīcības brīvības neizmantošana, pārsniegšana, kā arī rīcības brīvības nepamatota jeb nepareiza izmantošana.²¹

Subjektīvās tiesības aplūkojamas kopsakarā arī ar pašvaldības finansiālajām spējām un faktiski tehniskajām iespējām. Latvijas pašvaldības ir dažādas, un atšķirīgas ir arī to finansiālās spējas. Ņemot vērā, ka daudzās Latvijas teritorijās nav pieejama centralizētu pakalpojumu sniegšana, pienākuma uzlikšana pašvaldībai organizēt ūdenssaimniecības un siltumapgādes pakalpojumus visiem iedzīvotājiem būtu pārmerīgs ekonomisks slogs, nemaz nerunājot par to, ka tas būtu ekonomiski nelietderīgi un nepamatoti. Vērā ņemami ir ne tikai ekonomiskie apsvērumi, bet arī efektivitāte.

Autora ieskatā, privātpersonām autonomās funkcijas tvērumā nav subjektīvo tiesību prasīt siltumapgādes un ūdenssaimniecības pakalpojumu organizēšanu jeb autonomās funkcijas izpildi. Tomēr tas nenozīmē, ka privātpersonai vispārīgi nevārētu būt citas subjektīvas tiesības autonomās funkcijas tvērumā. Konkrētos gadījumos saistībā ar siltumapgādes un ūdenssaimniecības pakalpojumu organizēšanu privātpersonai var būt kādas noteiktas subjektīvas tiesības. Piemēram, privātpersonai ir subjektīvās tiesības vērsties administratīvajā tiesā kaitējuma atlīdzinājuma saņemšanai, ja pašvaldība, īstenojot siltumapgādes un ūdenssaimniecības pakalpojumu organizēšanu, ar savu rīcību nodarījusi personai kaitējumu. Tas ietver arī gadījumus, kad pašvaldība neorganizē pakalpojumus un persona iesniedz pieteikumu par prettiesisku faktisko rīcību.

¹⁸ Briede J., Danovskis E., Kovaļevska A. 2021, 38. lpp.

¹⁹ Sk.: Neimanis J. 2024, 755. lpp.; sk. arī: Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 10.07.2020. spriedums lietā Nr. SKA-323/2020, 10. punkts. Pieejams: <https://www.at.gov.lv/downloadlawfile/6642> [aplūkots 27.04.2024.]

²⁰ Sk.: Briede J., Danovskis E., Kovaļevska A. 2021, 40. lpp.

²¹ Turpat, 32.–33. lpp.

Kopsavilkums

1. Pašvaldības, uzdodot veikt pakalpojumus pašvaldību kapitālsabiedrībām, slēdz līgumus. Praksē ir sastopami pilnvarojumu, deleģēšanas un pakalpojumu līgumi, kā arī līgumi par sabiedrisko (ūdenssaimniecības / siltumapgādes) pakalpojumu sniegšanu. Pamatā ir divi līgumu veidi – deleģēšanas līgumi un sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas līgumi. Prakse par šo divu veidu līgumu slēgšanu nav uzskatāma par viennozīmīgu, jo laika gaitā mainījušies uzskati par pareizāko slēdzamo līguma veidu, kā arī praksē, lai arī vairumā gadījumu sastopami sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas līgumi, joprojām sastopami arī deleģēšanas līgumi.
2. Sabiedrisko (ūdenssaimniecības / siltumapgādes) pakalpojumu sniegšanas līgums ir uzskatāms par atsevišķu publisko tiesību līgumu veidu, kas nošķirams gan no deleģēšanas līguma, gan no administratīvā līguma. Šis līgums aizstāj līdz šim pašvaldībās slēgtos deleģēšanas līgumus un ir piemērotākais līgums ūdenssaimniecības un siltumapgādes pakalpojumu jomā, jo tā specifiskā būtība ir sabiedriskie pakalpojumi un to sniegšana (līguma priekšmets). To paredz normatīvais regulējums, un tas iekļauj ar funkcijas izpildes nodrošināšanu saistītās darbības, kas nav uzskatāmas par patstāvīgiem pārvaldes uzdevumiem.
3. Normatīvā regulējuma un tiesu prakses attīstības rezultātā siltumapgādes un ūdenssaimniecības pakalpojumu organizēšanas tvērumā publisko tiesību un privāto tiesību jomu nošķiršanai vairs nav izmantojama divpakāpju teorija, tomēr tiesu praksē joprojām ir sastopami šīs teorijas izmantošanas gadījumi, kas rada zināmu nekonsekvenci.
4. Autonomās funkcijas tvērumā personai nav subjektīvo tiesību prasīt siltumapgādes un ūdenssaimniecības pakalpojumu organizēšanu jeb autonomās funkcijas izpildi, jo neizpildās subjektīvo tiesību esības priekšnosacījumi. Tam gūstams apstiprinājums, ņemot vērā arī tādus aspektus kā pašvaldības ekonomiskās iespējas, tehniskās iespējas un rīcības brīvība. Autonomās funkcijas neizpildes gadījumā personai ir subjektīvās tiesības vērsties tiesā, lai faktisko rīcību atzītu par prettiesisku, kā arī subjektīvās tiesības kaitējuma gadījumā saņemt atlīdzinājumu.